

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 5CoE/284/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3815203453
Dátum vydania rozhodnutia: 10. 02. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Erika Zajacová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2016:3815203453.1

Rozhodnutie

Krajský súd v Trenčíne v exekučnej veci oprávneného: PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., IČO: 35 792 752, so sídlom Pribinova 25, Bratislava, zastúpeného Mgr. Lenkou Zichovou, LL.M., advokátkou so sídlom Stropkovská 3, Bratislava, proti povinnému: Ing. B. N., bytom J. N. XX/X, F., o vymoženie 2.881,43 Eur s príslušenstvom, na odvolanie oprávneného proti uzneseniu Okresného súdu Prievidza, č. k. 16Er/643/2015-13, zo dňa 08. apríla 2015, jednohlasne, takto

rozhodol:

Odvolací súd uznesenie súdu prvého stupňa **p o t v r d z u j e.**

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým uznesením súd prvého stupňa zamietol žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že oprávnený sa návrhom na vykonanie exekúcie doručeným súdnemu exekútorovi dňa 19.02.2015 domáhal vykonania exekúcie proti povinnému o vymoženie 2.881,43 Eur s príslušenstvom, a to na základe exekučného titulu, ktorým je rozhodcovský rozsudok sp. zn. RK-PC-78/14-LP vydaný dňa 04.11.2014 Stálym rozhodcovským súdom Victoria rozhodcovský súd v Žiline. Následne v zmysle § 44 ods. 2 Exekučného poriadku preskúmal žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, návrh na vykonanie exekúcie a exekučný titul; ich súlad resp. rozpor so zákonom a dospel k záveru, že exekučný titul - rozhodcovský rozsudok nie je spôsobilým exekučným titulom, ktorý by mohol tvoriť podklad na vykonanie exekúcie. Zmluvu o úvere zo dňa 26.10.2012 uzatvorenú medzi účastníkmi, ktorej plnenie sa v konaní vymáha, posúdil ako spotrebiteľskú zmluvu. Z obsahu spisu mu nevyplynulo, že by povinný pri uzatváraní tejto zmluvy konal v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti, resp. že by mu bol poskytnutý úver na výkon zamestnania, povolania, a z tohto dôvodu ho považoval za spotrebiteľa. Na druhej strane mal za nepochybné, že oprávnený uzatváral predmetnú zmluvu v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Vzhľadom na uvedené na vec aplikoval ustanovenia spotrebiteľského práva. Preskúmaním Rozhodcovskej zmluvy zo dňa 26.10.2012, konkrétne čl. 5, vzhliadol súd v tomto ustanovenom zmluvnom dojednaní nekalú podmienku. Možnosť výberu spôsobu riešenia sporu povinným považoval za zdanlivú. Poukázal na to, že v prevažnej väčšine sporov zo spotrebiteľských úverov je na strane žalobcu veriteľ, pričom dlžník ako spotrebiteľ v zásade žalobu nepodáva a teda spotrebiteľ podľa uvedenej úpravy nemá žiadnu možnosť ovplyvniť alternatívu riešenia sporu, v čom videl nekalú povahu dojednania o možnosti riešenia sporov. Mal za to, že v danom prípade bola voľba rozhodcu uskutočnená jednostranne, nakoľko samotné ustanovenie rozhodcu na predtlačenom formulári predchádzalo nepochybné samotnému rozhodnutiu povinného si finančné prostriedky touto cestou obstarat'. Prihliadol tak pri výkone rozhodcovského rozsudku, ktorý bol vydaný bez účasti spotrebiteľa, ex offo na nekalú povahu rozhodcovskej zmluvy uzavretej medzi podnikateľom a spotrebiteľom. Zároveň poukázal aj na judikatúru Súdneho dvora EÚ, z ktorej mu vplynula práve povinnosť exekučného súdu z úradnej moci prihliadať na neprijateľné podmienky upravené v rozhodcovskej zmluve. Posudzujúc komplexnú úpravu rozhodcovskej zmluvy v danom prípade od „možnosti“ výberu riešenia sporu, cez jej vopred pripravené znenie, jednostranný výber rozhodcu, ako aj náhradného rozhodcu, rozhodcu, ktorý rozhodcovský rozsudok preskúmava až po v nej upravené

postupy, ktorými sa strany v rozhodcovskom konaní mali riadiť, považoval takto upravenú rozhodcovskú doložku v celosti za neprijateľnú podmienku. Podľa jeho názoru, takto stanovená zmluvná podmienka je nekalá, pretože nebola individuálne dohodnutá, a jej zmyslom je domôcť sa prostredníctvom nej pred výlučne veriteľom vopred určeným rozhodcom záväzného a právne vynúiteľného rozhodnutia, kde na úkor procesných práv druhej strany - spotrebiteľa zvyšuje pravdepodobnosť rýchleho vyriešenia sporu. Rozhodcovskú zmluvu kvalifikoval tak z pohľadu ustanovení § 53, § 54 Občianskeho zákonníka platného ku dňu uzatvorenia zmluvy, ako aj z pohľadu smernice 93/13/EHS, ako nekalú a zároveň aj za absolútne neplatnú pre rozpor s ustanoveniami § 6 ods. 1, § 8 a § 9 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní. S prihliadnutím na vyššie uvedené skutočnosti, v tomto štádiu z úradnej moci zamietol žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie v celosti. Uviedol, že predložený rozhodcovský rozsudok vzhľadom na absenciu právomoci rozhodcu v danej veci konať, a to s poukazom na neplatnosť rozhodcovskej zmluvy, nemožno považovať za spôsobilý exekučný titul.

Proti uzneseniu súdu prvého stupňa podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie oprávnený z dôvodov podľa § 205 ods. 2 písm. a) v spojení s ust. § 221 ods. 1 písm. h) a podľa § 205 ods. 2 písm. b), d) a f) O.s.p. Dôvodil, že postupom súdu prvého stupňa bola porušená zásada prekážky veci zahájenej, ustanovená zákonom o rozhodcovskom konaní v § 19 ods. 2, v zmysle ktorej po začatí rozhodcovského konania nemožno v tej istej veci konať a rozhodovať na súde alebo pred iným rozhodcovským súdom. Uviedol, že rozhodcovská doložka bola dohodnutá alternatívne s poukazom na dôvodovú správu k ust. § 53 ods. 4 písm. r) Občianskeho zákonníka, podľa ktorej cieľom úpravy cit. zák. ust. je umožniť spotrebiteľom rozhodnúť sa, kde uplatnia svoje práva. Bol toho názoru, že rozhodcovská zmluva predstavuje individuálnu dohodu, ktorá nie je (resp. nebola) podmienkou uzavretia paralelnej zmluvy o revolvingovom úvere, čo má vyplývať aj z bodu 2 rozhodcovskej zmluvy ako aj z bodu 7 predmetnej zmluvy, podľa ktorého mal povinný možnosť v lehote 14 dní od jej uzatvorenia odstúpiť. Zastával názor, že rozhodcovská zmluva spĺňa charakter individuálneho ustanovenia teda je platná a prijateľná, pričom poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 3M Cdo 14/2011 zo dňa 22.11.2012, ktorý posudzoval otázku jednostranného "zrušenia" rozhodcovskej zmluvy spotrebiteľom. Uviedol, že pokiaľ ide o individuálne uzatvorenie zmluvy, z pohľadu oprávneného a aj iných dodávateľov nie je možné varovať obsah rozhodcovskej zmluvy od jednotlivca k jednotlivcovi, ale je možné poskytnúť priestor na rozmyslenie s možnosťou od zmluvy odstúpiť. Rozhodcovská zmluva nebola súčasťou nepodpísaných všeobecných podmienok inej zmluvy, a súčasne mal povinný pri odmietnutí ju uzavrieť možnosť bez akýchkoľvek dôsledkov uzavrieť zmluvu o revolvingovom úvere. Na podporu svojej argumentácie poukázal na uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 43CoE/445/2014 zo dňa 20.11.2014, uznesenia Krajského súdu v Žiline sp. zn. 3CoE/203/2014 zo dňa 18.12.2014, sp. zn. 8CoE/4/2014 zo dňa 31.01.2014, sp. zn. 21CoE/94/2014 zo dňa 17.12.2014, uznesenie Krajského súdu v Bratislave 22CoE/137/2014 zo dňa 28.01.2015. Podľa názoru oprávneného je chránený iba tzv. priemerný spotrebiteľ, pričom jeho ochrana by nemala byť zneužitím práva a v rozpore so základnými zásadami v spoločnosti. Povinný nebol nútený pochopiť text zmlúv a ich zmysel v krátkej dobe, alebo ihneď pri ich podpise. K okamžitému podpisu zmlúv nebol nútený. Ďalej uviedol, že povinnosť spotrebiteľa konať s rozumnou mierou obozretnosti vo vzťahu k vlastným právam a záväzkom ako základného princípu spotrebiteľského práva potvrdzuje aj napr. generálna advokátka V. Trstenjak v bode 64 návrhov vo veci pod sp.zn. C-453/10. Na základe vyššie uvedeného navrhol, aby odvolací súd napadnuté uznesenie okresného súdu zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie. Zároveň si uplatnil trovy právneho zastúpenia v odvolacom konaní vo výške 127,98 Eur za 2 úkony právnej služby (prípravu a prevzatie zastúpenia a podanie odvolania zo sumy 2.881,43 Eur vo výške á 55,60 Eur) + 2x paušálna náhrada nákladov vo výške á 8,39 eur.

Na odvolanie oprávneného podal písomné vyjadrenie povinný, ktorý poukázal na to, že proti rozhodcovskému rozsudku RK-PC-78/14-LP zo dňa 04.11.2014 podal žiadosť o jeho zrušenie. Vec je momentálne vedená pod sp. zn. 7C/22/2015. Tento pokus o paralelné domáhanie sa plnenia považoval za protiprávne a snažiac sa viacerými úkonmi neoprávnene nadobudnúť plnenie.

Odvolací súd preskúmal vec podľa § 212 ods. 1 O.s.p. bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa je potrebné ako vecne správne potvrdiť podľa § 219 ods. 1 O.s.p. z týchto dôvodov:

Podľa § 243d ods. 2 Exekučného poriadku v znení neskorších predpisov, na exekučné konania začaté v súlade s odsekom 1 alebo vedené na podklade rozhodcovského rozhodnutia vydaného v

rozhodcovskom konaní, ktorého predmetom je spor spĺňajúci podmienky podľa osobitného predpisu, a ktoré neboli ukončené k 1. januáru 2015, sa použijú predpisy účinné do 31. decembra 2014.

Podľa § 54b ods. 1 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov, ustanovenia tohto zákona sa použijú aj na konania začaté pred 1. januárom 2015.

Podľa § 45 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení účinnom v čase vydania rozhodcovského rozsudku, teda v znení účinnom do 31.12.2014 (ďalej len „zákon č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní“), súd príslušný na výkon rozhodnutia alebo na exekúciu podľa osobitných predpisov na návrh účastníka konania, proti ktorému bol nariadený výkon rozhodcovského rozsudku, konanie o výkon rozhodnutia alebo exekučné konanie zastaví

a) z dôvodov uvedených v osobitnom predpise,

b) ak rozhodcovský rozsudok má nedostatok uvedený v § 40 písm. a) a b) alebo

c) ak rozhodcovský rozsudok zaväzuje účastníka rozhodcovského konania na plnenie, ktoré je objektívne nemožné, právom nedovolené alebo odporuje dobrým mravom.

Podľa § 45 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní, súd príslušný na výkon rozhodnutia alebo na exekúciu zastaví výkon rozhodcovského rozsudku alebo exekučné konanie aj bez návrhu, ak zistí v rozhodcovskom konaní nedostatky podľa odseku 1 písm. b) alebo c).

V predmetnej veci súd prvého stupňa pred vydaním poverenia na vykonanie exekúcie dôsledne preskúmal podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, návrh na vykonanie exekúcie a exekučný titul. Z citovaného zákonného ustanovenia totiž vyplýva, že v prípade, ak súd zistí rozpor týchto listín so zákonom, žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie uznesením zamietne. Ustanovenie § 44 ods. 2 Exekučného poriadku teda ukladá exekučnému súdu pri rozhodovaní o udelení poverenia preskúmať súlad exekučného titulu so zákonom. Súladom exekučného titulu so zákonom pritom treba rozumieť nielen formálne náležitosti exekučného titulu ale aj to, či na jeho základe možno exekúciu vykonať, teda či nie je tu taká právna úprava, ktorá by bránila vykonaniu exekúcie na základe tohto exekučného titulu. Na rozdiel od iných exekučných titulov vymenovaných v § 41 ods. 2 Exekučného poriadku, zákon o rozhodcovskom konaní v ustanovení § 45 priznáva exekučnému súdu právo preskúmať rozhodcovský rozsudok aj z hľadiska hmotného práva.

Možnosť prelomenia materiálnej právoplatnosti rozhodcovského rozsudku je riešená v ust. § 45 zákona o rozhodcovskom konaní. Zákonodarcu jednoznačne uzákonil možnosť pre exekučný súd zastaviť exekúciu (resp. zamietnuť žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie) napriek právoplatnému rozhodcovskému rozsudku, ak má nedostatky uvedené v § 40 písm. a), b) cit. zákona, alebo ak rozhodcovský rozsudok zaväzuje účastníka rozhodcovského konania na plnenie, ktoré je objektívne nemožné, právom nedovolené alebo odporuje dobrým mravom. Uvedené ustanovenie podľa súdnej praxe umožňuje zastaviť exekúciu, resp. zamietnuť žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie aj pokiaľ ide o plnenie z neprijateľných zmluvných podmienok.

Rozhodcovský rozsudok vydaný v spotrebiteľskej veci je ako exekučný titul v rozpore so zákonom, ak rozhodcovská zmluva (či už uzavretá vo forme osobitnej zmluvy alebo rozhodcovskej doložky), na ktorej sa zakladá právomoc rozhodcovského súdu, nebola vôbec uzavretá alebo bola uzavretá neplatne. Nedostatok právomoci rozhodcovského súdu odvíjajúci sa od neexistencie či neplatnosti rozhodcovskej zmluvy má v spotrebiteľskej veci za následok materiálnu nevykonateľnosť (nezáväznosť) rozhodcovského rozsudku (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 21. marca 2012 sp. zn. 6 Cdo 1/2012).

Aj v prípade, že spotrebiteľ nevyužije právnu možnosť spochybníť existenciu alebo platnosť rozhodcovskej zmluvy podľa ustanovení zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní, je exekučný súd povinný skúmať existenciu alebo platnosť rozhodcovskej zmluvy a prípadne aj konštatovať rozpor rozhodcovského rozsudku so zákonom, znamenajúci materiálnu nevykonateľnosť rozhodcovského rozsudku (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 18. septembra 2012, sp. zn. 5Cdo 230/2011).

Odvolací súd považuje za správny právny názor súdu prvého stupňa, že predmetná Zmluva o revolvingovom úvere zo dňa 26.10.2012 je zmluvou spotrebiteľskou v zmysle ust. § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka v znení účinnom od 01.01.2008, podľa ktorého je irelevantná právna forma

zmluvy, a teda že medzi oprávneným a povinným bol založený na jej základe spotrebiteľský vzťah. Preto súd prvého stupňa postupoval správne, ak na vzťah účastníkov konania aplikoval príslušné právne normy chrániace spotrebiteľa. Odvolací súd sa stotožňuje s právnym názorom súdu prvého stupňa, že v danej veci je za neprimeranú potrebné považovať rozhodcovskú zmluvu uzatvorenú medzi účastníkmi konania dňa 26.10.2012, t. j. v rovnaký deň ako oprávnený s povinným uzavreli zmluvu o revolvingovom úvere. Uvedená rozhodcovská zmluva bola uzavretá vo formulárovej podobe, ktorú predkladal oprávnený povinnému, nebola individuálne dojednaná, jej obsah povinný ani nemohol ovplyvniť, dopĺňali sa len údaje o povinnom ako meno, bydlisko a dátum narodenia. Veriteľ mohol na základe tejto rozhodcovskej zmluvy vec predložiť na prejednanie rozhodcovskému súdu, ktorý sám určil a vylúčiť tak súd, ktorý by bol inak príslušný. Spotrebiteľ týmto stratil právo brániť sa voči nárokom veriteľa na všeobecnom súde v mieste svojho bydliska. V súlade s ustanoveniami rozhodcovskej zmluvy spočíval výber rozhodcovského súdu na zmluvnej strane podávajúcej žalobný návrh. Odvolací súd je aj napriek námietkam oprávneného rovnakého názoru ako súd prvého stupňa v tom smere, že konanie pred rozhodcovským súdom iniciuje práve veriteľ. Sám veriteľ, ktorý zostavil znenie rozhodcovskej zmluvy vo svojej vopred pripravenej formulárovej podobe, jednostranne určil, komu, resp. ktorému rozhodcovskému súdu, bude vec predložená. Vychádzajúc z komplexnej úpravy rozhodcovskej zmluvy je potom potrebné túto považovať v celosti za neprijateľnú, spôsobujúcu značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, a to aj v nadväznosti na judikatúru Súdneho dvora Európskej únie (C-240/98 až C-244/98, C-40/08, C-473/00, C-243/08, C-168/05). Rozhodcovskú zmluvu preto odvolací súd vyhodnotil ako nekalú, postihnutú sankciou absolútnej neplatnosti v zmysle § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka platnom a účinnom v rozhodnom období.

Vznik rozhodcovskej zmluvy vyžaduje individuálne rozhodnutie spotrebiteľa o tom, že si vymieňuje rozhodcovské konanie, a to preukázateľne. Z obsahu spisu nevyplýva, že by v rámci kontraktácie došlo k naplneniu zákona, a že by s odbornou starostlivosťou príslušný zamestnanec oprávneného najprv poučil povinného a nechal mu priestor na rozhodnutie a voľbu. Predtlačené poučenie oprávneného v rozhodcovskej zmluve o dôsledkoch uzavretia rozhodcovskej zmluvy odvolací súd nepovažuje za kvalifikované vysvetlenie vážnych dôsledkov rozhodcovského konania. Oprávnený si tak v tomto smere dôkazné bremeno nesplnil. Kvalifikačným kritériom pre záver, že nejde o individuálne vyjednanú zmluvnú podmienku je stav, ak zmluvné podmienky boli vopred pripravené a nebolo možné meniť ich obsah, čo je daný prípad (čl. 3 Smernice Rady 93/13 EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách).

Odvolací súd poukazuje na to, že pokiaľ je zmluvná podmienka až v hrubom nepomere v neprospech spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany v právnom vzťahu zo štandardnej spotrebiteľskej zmluvy, ktorý vzťah teória i prax navyše označujú za fakticky nerovný, nevyvážený, nie sú žiadne pochybnosti o tom, že takáto zmluvná podmienka sa prieči dobrým mravom. Zároveň týmto vzniká základ pre docielenie skutočnej rovnosti, pretože na absolútne neplatnú zmluvnú podmienku súd prihliadne aj bez návrhu a rovnako aj bez návrhu súd exekúciu zastaví, ak ide o plnenie z takejto neprijateľnej zmluvnej podmienky (v tomto prípade zamietne žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie). Ak je takouto neprijateľnou zmluvnou podmienkou samotná rozhodcovská doložka a dodávateľ ju použije, v takomto prípade ide o výkon práv v rozpore s dobrými mravmi (k tomu viď aj uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 24. februára 2011 sp. zn. IV. ÚS 55/2011). Predmetný rozhodcovský rozsudok, vydaný rozhodcom, ktorý vyvodil svoju právomoc na konanie a rozhodnutie na základe neplatnej rozhodcovskej zmluvy, je nulitným právnym aktom a nemožno ho považovať za spôsobilý exekučný titul podľa ust. § 41 ods. 2 písm. d) Exekučného poriadku.

Čo sa týka ustanovenia rozhodcovskej zmluvy, v zmysle ktorého mal povinný právo od zmluvy jednostranne odstúpiť, aj bez uvedenia dôvodu, do 14 kalendárnych dní od jej uzavretia, odvolací súd uvádza, že od zmluvy možno odstúpiť len v prípade, že je platná. Od absolútne neplatnej zmluvy sa odstúpiť nedá. Ak je zmluva od začiatku neplatná ex tunc, nie sú splnené zákonné podmienky na dodatočné zrušenie zmluvy. Taktiež odvolací súd poukazuje na to, že za individuálne dohodnutú zmluvu sa nepovažuje zmluva, ktorá bola vopred dodávateľom (veriteľom) naformulovaná a spotrebiteľ jej obsah nemal možnosť ovplyvniť. Rozhodcovská zmluva sa nestáva individuálne dohodnutou len tým, že spotrebiteľ má v úzkej časovej lehote hneď po jej podpise právo od tejto zmluvy odstúpiť. Uvedené tiež nemení nič na neprijateľnom charaktere rozhodcovskej zmluvy, keď v posudzovanom prípade bola spotrebiteľovi v konečnom dôsledku odopretá možnosť brániť svoje práva pred všeobecným súdom vo všetkých prípadoch, ak dodávateľ podá voči nemu žalobu na rozhodcovskom súde.

Odvolací súd zároveň dodáva, že kto mlčí tam, kde nie je povinný sa vyjadriť, nie je možné toto jeho mlčanie považovať ani za súhlas ani za nesúhlas. Dodávateľ núti spotrebiteľa spotrebiteľskou zmluvou ku konaniu, ktoré nie je povinný vykonať, s cieľom dosiahnutia prejednaní vecí pred rozhodcovským súdom a obchádzania ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane spotrebiteľa. Znenie rozhodcovskej zmluvy nemusí odporovať doslovnému zneniu zákonného ustanovenia, avšak svojimi dôsledkami sleduje ten cieľ, aby predmetné ustanovenie dodržané nebolo, teda zákon obchádza (in fraudem legis). O obchádzanie zákona ide vtedy, ak je právnym úkonom dohodnuté niečo, čo síce nie je so zákonom v priamom rozpore, avšak svojimi dôsledkami sleduje cieľ, aby zákon nebol dodržaný (nález Ústavného súdu SR sp. zn. PL. ÚS 16/95 zo dňa 24. 05. 1995).

Z týchto dôvodov odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa ako vecne správne podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil.

Poučenie:

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.